

Representantforslag 115 S

(2012–2013)

fra stortingsrepresentantene Siri A. Meling, Henning Skumsvoll, Kjell Ingolf Ropstad og Borghild Tenden

Dokument 8:115 S (2012–2013)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Siri A. Meling, Henning Skumsvoll, Kjell Ingolf Ropstad og Borghild Tenden om å gi berørte lokalsamfunn en større andel av verdiskapingen fra vindkraftproduksjon

Til Stortinget

Bakgrunn

Med det felles norsk-svenske elsertifikatmarkedet som trådte i kraft fra 1. januar 2012, er det forventet en betydelig økning i utbyggingen av fornybar energi i Norge de kommende årene. Samlet er det enighet om at elsertifikatene skal utløse 26,4 TWh ny kraftproduksjon fra fornybare energikilder i Norge og Sverige innen 2020.

Norge har store vindressurser, og det er forventet at en betydelig andel av den økte produksjonen av elektrisk kraft fra fornybare energikilder vil komme fra vindkraft. Som følge av elsertifikatmarkedet er det blitt fremmet en lang rekke prosjekter for utbygging av vindkraft. I henhold til Norges vassdrags- og energidirektorats (NVE) database var det ved inngangen til 2013 111 søknader om vindkraftkonsesjoner til behandling hos NVE med et kraftpotensial på 45 TWh årlig energiproduksjon. Det er allerede gitt konsesjon til eller bygget ut tilsvarende en årlig produksjon på 8,7 TWh vindkraft.

Lokale ulemper

Vindkraftutbygginger er ofte kontroversielle lokalt. Vindkraftutbygging kan ha positive ringvirkninger, men er arealkrevende og synlige fra store områder. Dette kan være naturomgivelser som er høyt verdsett av lokalbefolkningen som en viktig kvalitet

ved deres bomiljø og i områder for rekreasjon og friluftsliv. Vindkraft kan ofte komme i konflikt med andre næringsinteresser som er viktige for lokalsamfunnet, som for eksempel reise- og friluftsliv, hytter og reindrift. Med sine landskapspåvirkninger berører vindparker ikke bare de aktuelle grunneiere, men hele lokalsamfunnet. Dette er viktige årsaker til lokal motstand mot vindkraftutbygginger.

Forslagsstillerne mener derfor at vertskommunene bør få en rett til økonomisk kompensasjon for lokale miljøulempene som følge av vindkraftutbygginger. En slik økonomisk kompensasjon vil gjøre det lettere å veie de lokale fordelene ved vindkraftutbygging opp mot ulempene.

En andel av grunnrenten bør tilfalle lokalsamfunnet

Vindkraftutbygginger har flere likhetstrekk med vannkraftutbygginger. Man utnytter en evigvarende energiressurs som er uløselig knyttet til lokalsamfunnet. Ressursene må utnyttes der de befinner seg. Tilgangen til en slik naturressurs, enten det er i form av et vassdrag med fall eller en lokasjon med mye vind, gir opphav til grunnrente. Det vil si ekstraordinær verdiskaping grunnet tilgangen til en begrenset naturressurs.

Forslagsstillerne mener at med det store omfanget av forventet utbygging av vindkraft er det riktig å innføre et skatte- og konsesjonsregelverk for vertskommunene for vindkraft som sikrer disse kommunene en andel av den grunnrenten vindkraftproduksjon kan gi opphav til.

Mer av verdiskapingen bør beholdes lokalt

Forslagsstillerne mener generelt at kommunene må få beholde mer av verdiskapingen som skjer lokalt. Kommunene bør gjøres mindre avhengige av statlige overføringer og få mer av sine inntekter fra

egne skatteinntekter. Det skal lønne seg for kommuner å legge til rette for og bidra til miljøvennlig næringsutvikling. Derfor er det rimelig at kommunene får en andel av den verdiskapingen som skjer lokalt. Forslagsstillerne mener derfor blant annet også at kommunene må få beholde en andel av selskapskatten. Dette gjelder for all næringsvirksomhet som skjer i kommunen.

Vindkraft og vannkraft

Norge har et 100 år gammelt vannkraftregelverk som har sikret vertskommunene en andel av grunnrenten fra vannkraftproduksjon, samt kompensasjon for lokale miljøulemper. Dagens skatteregler ble utformet i 1996, og sikrer vertskommunene for vannkraft betydelige inntekter i form av naturressursskatt, konsesjonsavgifter og konsesjonskraft, samt eiendomsskatt på verker og bruk. For vertskommuner for vindkraft er det i dag ikke et slikt regelverk, med unntak for muligheten til å pålegge eiendomsskatt for verker og bruk i kommunen.

Lokalt vindkraftregelverk bør utredes

Forslagsstillerne mener det bør nedsettes et ekspertutvalg med mandat til å utrede et regelverk for vindkraftproduksjon som sikrer de berørte vertskommuner en inntekt fra den lokale vindkraftproduksjonen og kompensasjon for miljøulemper gjennom lovfestede ordninger. Det er naturlig å ta utgangspunkt i de ordninger som i dag eksisterer for vannkraft, men med justeringer slik at det er lønnsomheten ved kraftproduksjonen som er utgangspunkt for beskatningen, og ikke inntekter fra eventuelle subsidier.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen nedsette et utvalg som skal utrede hvordan de skatte- og konsesjonsmessige rammebetingelser for vindkraftproduksjon kan utformes slik at berørte lokalsamfunn sikres en andel av grunnrenten fra vindkraftproduksjon og kompensasjon for lokale miljøulemper.

24. april 2013